

LAGUTSKOTTETS UTLÅTANDE 1/2001 rd

Statsrådets skrivelse med anledning av ett förslag till rådets förordning (skydd av euron mot förfalskning)

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagens talman sände den 20 december 2000 en skrivelse till Riksdagen med anledning av ett förslag till rådets förordning (skydd av euron mot förfalskning) (U 76/2000 rd) till stora utskottet för behandling och bestämde samtidigt att lagutskottet skall lämna utlåtande om förslaget till stora utskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsrådet Seppo Tanninen, finansministeriet
- lagstiftningsrådet Sanna Heikinheimo, justitieministeriet
- överinspektör Jouko Huhtamäki, inrikesministeriet

- biträdande chefen Robin Lardot, centralkriminalpolisen.

Samband med andra handlingar

Lagutskottet har tidigare behandlat skyddet av euron mot förfalskning i samband med följande två ärenden:

- statsrådets skrivelse U 24/1999 rd med anledning av ett förslag till ett rambeslut om förstärkning av det straffrättsliga skyddet mot förfalskning i samband med införande av euron (förfalskning av euron); utskottets utlåtande LaUU 3/1999 rd och
- proposition RP 154/1999 rd med förslag till lag om ändring av 37 kap. 12 § strafflagen; betänkande LaUB 2/2000 rd.

STATSRÅDETS SKRIVELSE

Förslaget

Förordningen avser att garantera ett effektivt skydd av euron mot förfalskning. Syftet är att stärka det rättsliga skyddet för eurosedlar och euromynt. Förslaget omfattar tekniska uppgifter om penningförfalskning, statistik, operationella och strategiska uppgifter och samarbete och ömsesidigt bistånd.

Förslaget innehåller definitioner av falska eurosedlar och -mynt, euroförfalskning, tekniska, operationella och strategiska uppgifter, en hänvisning till Genèvekonventionen och av behörig nationell myndighet. Tekniska uppgifter om fal-

ska eurosedlar och euromynt i medlemsstaterna skall samlas in och förtecknas av behöriga tekniska myndigheter. Förordningen förpliktar medlemsstaterna att inrätta eller utse en nationell centralbyrå för myntanalys.

Kreditinstitut och inrättningar som växlar sedlar och mynt i olika valutor är skyldiga att ta alla falska eurosedlar och euromynt ur omlopp och överlämna dem till de nationella behöriga myndigheterna. Därför skall de på lämpligt sätt kontrollera äktheten hos samtliga eurosedlar och euromynt som de tar emot. Medlemsstaterna är skyldiga att införa bestämmelser om straff för

kreditinstitut som av försumlighet eller uppsåt åsidosätter sina skyldigheter.

Medlemsstaternas skall se till att en euroför-falskningsrotel inrättas och förvaltas som en administrativ del av Europol. Inom ramen för Europol's informationssystem skall roteln förvalta ett system för utbyte, insamling och analys av operationella och strategiska uppgifter. Medlemsstaterna skall se till att roteln lämnar sitt bistånd för att göra informationsutbyte mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter effektivare i det förebyggande arbetet och kampen mot euroförfalskningar, regelbundet informerar behöriga myndigheter, Europeiska centralbanken och kommissionen om uppföljningen av penningförfalskningar så att en strategisk analys kan göras och på begäran eller på eget initiativ ger behöriga myndigheter i medlemsstaterna och tredje land nödvändigt bistånd i det förebyggande arbetet och kampen mot euroförfalskningar.

Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet anser det ytterst viktigt att euroförfalskning bekämpas. För bekämpningen behövs det verksamhet på gemenskapsnivå. Därför är det i och för sig motiverat att utfärda en förordning.

Förslaget innehåller flera bestämmelser om Europol och dess verksamhet. Bestämmelserna ålägger Europol respektive medlemsstaterna i förhållande till Europol vissa skyldigheter.

Statsrådet anser att det inte finns någon adekvat juridisk grund för att ålägga Europol eller medlemsstaterna skyldigheter. Därför anser statsrådet att en förordning som bygger på EG-fördraget absolut inte får innehålla bestämmelser som faller inom ramen för unionsfördraget. Detta hindrar inte att en förordning som utfärdas med stöd av EG-fördraget anger att bestämmelser om Europol's roll i kampen mot euroförfalskning inom ramen för unionsfördraget finns i Europol-konventionen och i föreskrifter som utfärdas med stöd av den.

Det är inte heller korrekt att i förordningen ålägga medlemsstaterna skyldighet att införa bestämmelser om straff för kreditinstitut som försummar sina skyldigheter enligt förordningen. Straffrättsliga bestämmelser ingår inte i gemenskapens kompetens. I stället för straff bör förordningen i likhet med all annan gemenskapslagstiftning bara innefatta förpliktelser för medlemsstaterna att på nationell nivå föreskriva om administrativa påföljder.

Statsrådet anser att Europol måste spela en aktiv roll för att kampen mot euroförfalskning skall kunna vara effektiv. Dessutom är det motiverat att vid sidan av förordningen införa ett instrument med stöd av avdelning VI i unionsfördraget. Instrumentet kan lägga fast Europol's uppgifter och i förekommande fall också föreskriva om straff. Instrumentet bör vara ett rambeslut eftersom ärendet kräver snabba åtgärder.

UTSKOTTETS STÄLLNINGSTAGANDEN

Motivering

I likhet med tidigare ställningstaganden är utskottet positivt inställt till att skydd mot euroförfalskning införs på gemenskapsnivå.

Enligt vad utskottet har erfarit har förslaget till förordning ändrats avsevärt i den fortsatta behandlingen. De problematiska punkter visavi Europol som statsrådet påtalar har undanröjts. Förslaget har också ändrats när det gäller förpliktelserna för medlemsstaterna att införa bestämmelser om straff för kreditinstitut och andra som yrkesmässigt distribuerar pengar, om dessa försummar sina förpliktelser. De är skyldiga att

ta ur omlopp eurosedlar och euromynt som de vet är förfalskade. Detsamma gäller pengar som de på goda grunder misstänker vara förfalskade. Enligt det nya förslaget skall medlemsstaterna införa bestämmelser om effektiva, proportionerliga och övertygande påföljder som kan tillämpas, om skyldigheterna åsidosätts. I den föreslagna formen stämmer förordningen överens med gemenskapens kompetens och låter medlemsstaterna bestämma om lämpliga påföljder.

Utskottet tillstyrker förslaget i den form det har efter ändringarna. Det rambeslut som nämns ovan under avsnittet "samband med andra hand-

lingar" kräver ändringar i strafflagen. En proposition om detta kommer att lämnas till riksdagen under vårsessionen. Samtidigt ändras den nationella lagstiftningen i överensstämmelse med definitionerna i artikel 1 i förordningen.

Utlåtande

Lagutskottet anför vördsamt som sitt utlåtande

att utskottet omfattar den ståndpunkt statsrådet har företrätt i utskottet.

Helsingfors den 8 februari 2001

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Matti Vähänäkki /sd
medl. Sulo Aittoniemi /alk
Erkki Kanerva /sd
Toimi Kankaanniemi /fkf
Annika Lapintie /vänst
Paula Lehtomäki /cent

Kari Myllyniemi /cent
Kirsi Ojansuu /gröna
Veijo Puhjo /vänst
Timo Seppälä /saml
Marja Tiura /saml
Lasse Virén /saml.

Sekreterare vid behandlingen i utskottet var

utskottsrådet Timo Tuovinen.